

DWADZIEŚCIA PIĘĆ LAT MINĘŁO ...

Polscy podróżnicy, którzy po otwarciu granic (choć robili to i wcześniej) zaczęli przemierzać wszystkie kontynenty, długo pozostawali niezauważeni. By ich dostrzec, trzeba było wyrzeć przez „okno na świat”. A skąd widok jest najlepszy? Oczywiście z Gdyni. To właśnie tu, ponad 25 lat temu, narodziły się Ogólnopolskie Spotkania Podróżników do których później dołączyły Kolosy.

Dwóch przyjaciół, dwa krańce Polski, jedna Pasja: Janusz Janowski i Jacek Olszewski. Pierwszy – właściciel agencji MART z Krakowa, wydawcy Informatora Turystyczno-Kulturalnego „Wędrowiec”; drugi – inspektor ds. turystyki w Urzędzie Miasta Gdyni. W połowie 1998 roku wspólnie zastanawiali się, jak uatrakcyjnić IV Gdynie Targi Turystyczne Kaszuby '99, których współorganizatorem był UM Gdyni, a jednym z patronów medialnych „Wędrowiec”. Ze strony Janowskiego padła wtedy propozycja, by zrobić coś, czego w Polsce jeszcze nie było* – Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, podczas których swoje dokonania będą mogli zaprezentować ludzie uprawiający tramping, taternictwo jaskiniowe, żeglarze i alpinści: całe środowisko podróżniczo-eksploracyjne w jednym miejscu.

Dwie istniejące wówczas imprezy gromadzące polskich globtroterów miały zamknięty i integralny charakter. Nie budziły wielkiego zainteresowania mediów, nie promowały osiągnięć trampów czy alpinistów poza ich własnym środowiskiem. Potrzebna była nowa jakość.

I OSP

Życzliwość gdyńskich władz i osobiste zaangażowanie Jacka Olszewskiego (daleko wykraczające poza obowiązki służbowe) sprawiły, że pomysł Janusza Janowskiego udało się przekuć w rzeczywistość.

I Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Gdynia 1999 r.

Pierwsze Ogólnopolskie Spotkania Podróżników odbyły się w dniach 26-28 lutego 1999 roku przy okazji wspomnianych targów Kaszuby '99 w hali WTC Gdynia Expo. Dla imprezy trudno było wyszukać właściwą nazwę, bo nie mieściła się w żadnym z istniejących i znanych schematów. Do Gdyni zjechali m. in. Krystyna Chojnowska-Liskiewicz, Marek Kamiński, Kuba Jakubczyk, Janusz Kasza, Arkadiusz Pawełek, Edi Pyrek, Roman Paszke, Michał Kochańczyk i Bogdan Kopka. Byli też przedstawiciele Gdyńskiego Klubu Motolotniarzy. Określenie „spotkania podróżników” rzeczywiście więc najlepiej oddawało to, z czym mieliśmy do czynienia. Jednak były to też spotkania z podróżnikami, bowiem formuła całości imprezy była niezwykła: wybitni alpinści, żeglarze i wędrowcy nie tylko wygłaszali prelekcje na temat swoich wypraw, ale byli również przez cały czas trwania targów gospodarzami swoich wystawowych stoisk. Prezentowane na nich zdjęcia i eksponaty z podróży cieszyły się ogromnym zainteresowaniem tłumów publiczności odwiedzających halę WTC Expo. Na brak zainteresowania nie mogli narzekać ani przez chwilę.

*II Ogólnopolskie Spotkania Podróżników,
Gdynia 2000 r.*

KOŁOSY

Rozmowy Janusza Janowskiego z uczestnikami I OSP uświadomiły mu, że brakuje skutecznej metody promocji polskich dokonań podróżniczo-eksploracyjnych. Tak narodziły się Kolosy.

Pomysł przyznawania nagród za wybitne osiągnięcia w dziedzinie podróży, żeglarstwa, alpinizmu i eksploracji jaskiń (dla tych, którzy wyłamują się z jakichkolwiek schematów, stworzono ponadto kategorię „wyczyn roku”) był ze wszech miar oryginalny. Gotowe wzory nie istniały w świecie – „Rejs Roku” w Polsce czy „Złoty Czekan” we Francji to zamknięte imprezy dla hermetycznych środowisk. Kolosy miały natomiast zagospodarować całość aktywności polskich globtroterów i poszukiwaczy przygód. Ci, którzy na co dzień zmagają się z przestrzenią i podejmują ambitne przedsięwzięcia eksploracyjne, mogli wreszcie zaistnieć w mediach i świadomości ludzi, a tym samym promować nadzwyczaj interesujący styl życia i „zarazić” swoją pasją przyszłych naśladowców.

7 października 1999 roku MART zawarł porozumienie ze spółką zarządzającą zabytkowymi podziemiami kopalni soli w Wieliczce. To tam miała się odbyć pierwsza edycja Kolosów. Dwa tygodnie później, podczas konferencji prasowej w trakcie Międzynarodowego Salonu Turystycznego w Poznaniu, Janowski po raz pierwszy publicznie przedstawił swój pomysł.

*I Ogólnopolskie Spotkania Podróżników - Gdynia 2000.
Od lewej: Stanisław Szwarc-Bronikowski, Jacek Olszewski, Janusz
Janowski, kpt. Krystyna Chojnowska-Liskiewicz.*

MOCNE WEJŚCIE

OSP i Kolosy od samego początku były ze sobą integralnie powiązane. Podczas II edycji Spotkań, w lutym 2000 roku, odbyło się premierowe posiedzenie kapituły Kolosów, która miała wyłonić pierwszych laureatów prestiżowych nagród. W jej składzie znalazły się postaci wybitne, o niekwestionowanym autorytecie: Krystyna Chojnowska-Liskiewicz, Maciej Kuczyński, Stanisław Szwarc-Bronikowski, Andrzej Zawada, a także dziennikarze specjalistycznych pism.

Kolosy '99 - Kopalnia Soli "Wieliczka". Andrzej Zawada z Super Kolosem dla wyprawy narodowej - za zdobycie Mt. Everestu zimą, w 20. rocznicę tego przełomowego wydarzenia.

W dniach 17-18 marca 2000 roku zebrali się ponownie. Tym razem już w zabytkowych podziemiach Kopalni Soli "Wieliczka", podczas pierwszych Kolosów. Impreza okazała się spektakularnym sukcesem. Spośród 18 zaproszonych na nią osób nominowanych do nagród, do kopalni soli przybyło 17. Wśród nich Marek Kamiński, Tomasz Schramm i Leszek Cichy. Honorowy patronat nad całością przedsięwzięcia objął premier Jerzy Buzek, a relacje z wydarzenia ukazały się we wszystkich najważniejszych polskich mediach. Podkreślano w nich nowatorstwo pomysłu, doskonałą organizację oraz celowość promowania podróżniczych osiągnięć i wysoki poziom dokonań nagrodzonych laureatów. Tak wyglądał początek Kolosów. A potem? Było już tylko lepiej.

LATA TŁUSTE

W kolejnych dwóch latach utrzymano formułę, zgodnie z którą w trakcie Ogólnopolskich Spotkań Podróżników (w 2001 roku w gdyńskim Centrum Gemini, w 2002 roku w Hotelu Gdynia) kapituła Kolosów ogłaszała nominacje do nagród, zaś wręczenia statuetek dokonywano podczas odrębnej ceremonii (2001 – siedziba Radia Kraków, 2002 – Akademia Ekonomiczna w Krakowie).

Od 2003 roku oba wydarzenia odbywają się wspólnie: finał Kolosów stanowi zwieńczenie Spotkań. W roku 2004, na skutek sugestii uczestników, zmieniono nazwę imprezy dostosowując ją do stanu faktycznego. Odtąd były to Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów.

4. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, hotel "Gdynia"

7. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów - Kolosy 2004. Teatr Miejski im. Witolda Gombrowicza

9. OSPŻiA - Kolosy 2006, Kino Silver Screen, Gdynia
 fot. Grzegorz Głazek

11. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów - Kolosy 2008,
 Hala Sportowo-Widowiskowa "Gdynia"

12. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów - Kolosy 2009,
 Hala Sportowo-Widowiskowa "Gdynia"

Do 2005 roku miejscem corocznego święta polskich globtroterów był Teatr Miejski im. Witolda Gombrowicza w Gdyni, trzy kolejne edycje zorganizowano w kinie Silver Screen mieszczącym się w Centrum Gemini. Początkowo tylko w największej, ponad 500-osobowej sali kina, a od 2008 roku zrealizowano, po raz pierwszy na taką skalę, pomysł bezpośredniej transmisji do drugiej, mniejszej sali kinowej na 330 miejsc. Pokazy można było oglądać online w internecie.

W 2009 roku 11. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów i 10. Kolosy odbyły się po raz pierwszy w nowoczesnej Hali Widowiskowo-Sportowej "Gdynia". Tym razem nie zabrakło miejsc. W kulminacyjnym momencie na hali było 2500 osób. W 2012 roku i ten rekord został pobity, osiągając liczbę 4000 osób przebywających, w tym samym czasie, w obiekcie. W przeciągu trzech dni w imprezie uczestniczyło około 19 tys. osób.

W latach 2015-2019 OSPŻiA odbywały się nie tylko w hali Gdynia Arena, ale również w nowoczesnym obiekcie Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego Gdynia. Do dyspozycji uczestników udostępniano tam cztery sale. W największej, 300-osobowej, gości Fotoplastykon, natomiast w mniejszych o łączną pojemność: 422 widzów, odbywa się transmisja „na żywo” tego, co dzieje się na dużej sali w hali Gdynia Areny. Ponadto przed halą stał telebim, na którym można było śledzić wydarzenia odbywające się w dużej sali. We wszystkich salach, łącznie z salą seminaryjną w Gdynia Arenie, przez trzy dni uczestniczyło prawie 24 tys. osób.

Kilkakrotne zmiany miejsca odbywania imprez nie wynikały bynajmniej z kłopotów organizatorów, ale z potrzeby zwiększenia dostępności imprezy. Janusz Janowski (dyrektor festiwalu) pozostaje nim nieprzerwanie od samego początku (1998), natomiast Jacka Olszewskiego zastąpiły kolejno: Agnieszka Krasieńska (2006-2009), Monika Rode (2009 - 2010) i ponownie Agnieszka Krasieńska (od 2011 roku).

*Jacek Olszewski, Agnieszka Krasieńska, Janusz Janowski
fot. Adrian Larisz*

Co to są Kolosy?

Po pierwsze:

Kolosy to nazwa pierwszych polskich nagród za dokonania eksploracyjne przyznawanych corocznie począwszy od marca 2000 roku.

Po drugie:

Kolosy to nieoficjalna, ale powszechnie używana nazwa **Ogólnopolskich Spotkań Podróżników, Żeglarzy i Alpinistów**, największej w Europie imprezy podróżniczej, która każdego marca odbywa się w Gdyni. Jej organizatorami są **Urząd Miasta Gdynia** i **Agencja MART** z Krakowa. Trwa trzy dni, podczas których odbywają się prezentacje (relacje, pokazy zdjęć oraz filmów) najciekawszych podróżniczych dokonań minionego roku kalendarzowego. Uzupełnieniem pokazów są liczne wydarzenia towarzyszące: wystawy zdjęć, seminaria specjalistyczne, spotkania z autorami książek czy targi sprzętu outdoorowego. Kulminacyjny punkt programu to zawsze ceremonia wręczenia nagród.

Po trzecie:

Kolosy to również instytucja. Albo – ten termin będzie bardziej odpowiedni – marka, pod którą realizowanych jest wiele różnorodnych działań, których nadrzędny cel to popularyzacja niekomercyjnej działalności eksploracyjnej, a także integracja polskiego środowiska podróżniczego. Pod szyldem Kolosów działa strona internetowa, odbywają się festiwale i spotkania z podróżnikami w Krakowie, podejmowane są też inne działania ważne dla polskiego środowiska eksploracyjnego.

Idea Spotkań i Kolosów znalazła wielu naśladowców. W ostatnich latach w kraju zorganizowano wiele mniej lub bardziej podobnych przedsięwzięć. Przyczyniło się to do mobilizacji i ożywienia środowiska podróżniczo-eksploracyjnego, a co za tym idzie do – jak najbardziej pożądanej – popularyzacji „globtroterskiego” stylu życia.

* Nie ma w tym przesady, bo naszym zdaniem, a także wielu innych osób, to właśnie "Kolosy" pokazały masowemu odbiorcy faktyczne osiągnięcia, te historyczne i te aktualne, polskich podróżników i eksploratorów. Pozwoliły im wyjścia z cienia i „zarazić” tłumy.

Organizatorzy nigdy nie dzielili uczestników na "zawodowców" i amatorów. To tutaj na szerokie wody wypłynęło najwięcej młodych talentów ostatnich kilkunastu lat. Gdyńskie Spotkania obejmują całokształt i są pełną reprezentacją środowiska podróżniczo-eksploracyjnego. To nie tylko spotkanie trampów – nawet tych, co czasami pozęglują i pochodzą po górach – ale także wybitnych zdobywców i odkrywców. To oni czują się tu dowartościowani i zwyczajnie potrzebni. Pokazują, że każdy może przekroczyć własne ograniczenia i zrobić coś wyjątkowego, rozmawiają z młodzieżą, a nie tylko „błyszczą”. Organizatorzy Kolosów od początku szeroko współpracują z mediami, po to by zwielokrotnić walory promocyjne i dydaktyczne imprezy, także po to by ułatwić podróżnikom organizowanie kolejnych, jeszcze ambitniejszych celów.